

Ötven sor

Négy száz, de még 150 évvel ezelőtt is messzeföldön híres polihisztorok igyekeztek az emberi tudás lepkehálójába fogni a világot. Leonardo nemcsak zenialis festő és szobrász, de kiváló építész, konstruktőr, anatómus és filozófus is volt, mint ahogy Bolyai János sem pusztán a matematika megújítójaként, de gondolkodóként, versíróként és festőként is jól ismert. Téves manapság az a nézet, hogy az egyes ember számára megismerhető a glóbusz — kisebb részletekbe az eddiginél mélyebben hatol be a tudomány, ám a kutatómunka is team-ekben folyik. Egyre kevesebb dologhoz értünk igazán, s az a néhány embertársunk, aki mindentudónak hiszi magát, valójában semmihez ért, s a

nagy hírű bűvész

kétes értékű Weöres Sándor-i jelmezébe kényszerül.

Hallani még olyan vezetőről — mert a mindentudás hamis tudata a hatalom különféle székeihez kapcsolódik elsősorban —, aki mindent maga igyekszik elvégezni, nem bízik környezetének tagjaiban, munkatársai felkészültségében, irányító társai rátermettségében. Csak ő dönt, beleszóll mindenbe: brigádprogramba, kulturális vetélkedőbe, KISZ-kirándulásba; ő tartja a nönapi megemlékezést, a szabad pártnapot és a könyvheti megnyitót; csak ő ért a szellemi totó összeállításához, aki szakembertől megtervezéshez vagy éppen a művészetekhez. Beosztottjai bosszúsán rágják ceruzájuk végét, holnapra beszédvázlatot kell írni a vöröskeresztes tevékenységről, holnaputánra felszólalástervezetet a május elseji ünnepségre. Szembe persze ezek a belső körben mozgó szakemberek egy szóval sem említik, hogy alkalmanként ők is elmondhatnák — talán őszintebben, hitelesebben és szakszerűbben — ezeket a gondolatokat, csak hát, mint háta mögött említik, nemigen merik. Mert a „főnök” gyűjtögeti a babérokat egy értékesnek vélt koszorúhoz, csak a kritikai észrevételeket továbbítja lombozva, ráadásul még gyakorlta érzik magukat marionettfiguráknak.

Mintha nem vált volna elég világossá az utóbbi évtizedben, hogy nem az a jó és népszerű vezető, aki főntartja magának minden döntés jogát és az egyetlen igazság kinyilatkoztatását. Hanem az az okos és hatékony irányító, aki szakemberekkel veszi magát körül, a hozzáértők okos gyülekezetének egyik tagjaként határozza meg státuszát, akinek a döntés sokkal inkább felelősség, mint póz, s tudja, tekintélye csak erősödik azáltal, ha környezetének szakemberei is népszerűek. S ez összecseng a szocialista demokrácia szándékaival, az egyéni képességek kibontakoztatására szervezett törekvésekkel, a személyiség, a teljes emberi élet kollektív ideájának megvalósításával. Ebben a közegben neveléssé válik a „minden lében kanál”-típusú vezető, aki már csak bűvészkedik, ahogy Weöres írta: „A lábával karikázik, / A kezével ceterázik, / az orrával orgonázik, / a fülével figurázik, / a szemével gurgulázik, / a szájával vacsorázik!”

Tandi Lajos

Műsorajánlat

A MUNKA ÉS MŰVELTSÉG-
vetélkedő megyei írásbeli döntőjét rendezik meg ma, szombaton délelőtt 9 órai kezdettel az Ifjúsági Házban. Csongrád megye legnagyobb szabású kulturális mozgalmának idei utolsó előtti „etapján” összesen 28 brigád mérte össze tudását.

„MÁTÁS KIRÁLY UDVARA-
BAN” — ezzel a címmel rendeznek történelmi foglalkozást 10-14 éveseknek Kómar Irén vezetésével a Móra Ferenc Múzeum MŰZSÉMI MATEINÉK-sorozatában ma, szombaton délelőtt 10 órai kezdettel.

A DONALD KACSA ÉS A
TÖBBIEK című amerikai rajzfilmet vetítik a gyorokieknek ma, szombaton délelőtt 10 órai kezdettel a Rakóczi utca 1. szám alatti Vasutas művelődési házában. — És még egy — várhatóan nagy érdeklődésre számot tartó — filmvetítés a mai napon: délután fél 3-tól a JATE filmesztétikai körének foglalkozásán William Wyler ŐVÖLTŐ SZELEK című filmje szerepel a programban — Emily Brontë regényéből az amerikaiak készítették a filmet.

LAKODALMAS JÁTEK ÉS BAL-
lesz holnap, vasárnap. Szombaton, a József Attila művelődési házában. A változatos program délután 3 órakor kezdődik, este fellép: a Gyuris-zenekar.

A TIT díszmadár-tenyésztő
szakkörének vasárnap délelőtt megrendezendő taggyűlése után, 10 órai kezdettel dr. Varga Béla tart diavetítéssel egybekötött előadást AMI A SZÖVŐPINTYKÉK — DISZPINTYKÉK KÖNYVBŐL KIMARADT címmel a TIT Kárási utca 11. szám alatti klubhelyiségében.

AZ IFJÚ ZENEBARÁTOROK KÖ-
RUSÁNAK HANGVERSENYÉT rendezik meg április 29-én, hétfőn este 7 órai kezdettel a Tiszta Szállóban. Vezényel Erdős János és Erdősné Fagler Erika, közreműködők a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú gyakorló általános iskolájának Bartók gyermekkórusa, zongorán kísér: Dombiné dr. Kemény Erzsébet és Léval Judit. A műsorban többek között Bach, Bards, Brahms, Debussy, Händel, Kodály és Rossini művei szerepelnek.

MICIMACKÓ KUCKOJA cím-
mel rendeznek gyermekfoglalkozást holnapután, hétfőn délután 5 órától az Ifjúsági Házban.

ELŐHANG EGY MONODRÁ-
MAHOZ címmel RADNÓTI-EST-ét rendeznek a Szegedi Irodalmi Kávéházban szombaton délután 6 órától a Royalban. Közreműködnek a Szegedi Nemzeti Színház művészei — Kátó Sándor, Szán-

Szovjet diplomata Szegeden

Tegnap, pénteken Szegedre látogatott **Dasztembek Rajimbekov**, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa. A szovjet diplomatával találkozott dr. Cserháti István, az MSZMP KB tagja, Szabó Sándor, a megyei pártbizottság első titkára és Papp Gyula, a szegedi városi tanács elnöke, majd a vendég megtekintette a Délterv Szecsziós építészeti Moszkvában című kiállítását.

Közyűlés

A Szegedi Ügyvédi Kamara tegnap, pénteken tartotta meg évi rendes közgyűlését a megyei bíróság dísztermében, melyen többek között megjelent dr. Kun László, igazságügyminiszter-helyettes és Oláh Miklós, a városi pártbizottság titkára, dr. Kárpáti László, az Országos Ügyvédi Tanács elnöke. Az ügyvédi kamara elnökségének részletes írásbeli beszámolójához dr. Gesztési Ferenc elnök fűzött szóbeli kiegészítést, majd az Ellenőrző Bizottság elnöke, dr. Penczi András terjesztette elő a testület beszámolóját. A kamara 102 megjelent tagja az elhangzott beszámolókat, azok kiegészítéseivel, egyhangúan elfogadta.

Markusovszky-díjak

Markusovszky-díjakat adtak át pénteken az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete székházában. Az Orvosi Hetilap megalapítójának, kiemelkedő egészségügyi szervezőnek a születésnapján a hetilap, az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete és az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat által alapított jutalmat immár 24. alkalommal nyújtották át a legjobb tudományos publikációk szerzőinek. Így díjat kapott dr. Kelemen Endre és dr. Lehoczky Dezső; dr. Berényi Ernő és dr. Szegedi Gyula; dr. Halász Péter; dr. Gyurkovits Kálmán és dr. Szabó Ágnes; dr. Szollár Lajos; dr. Szeverényi Péter; dr. Lakos András; dr. Czappán Pároska és dr. Véli Margit; dr. Greguss Pál; valamint dr. Donáth Tibor.

A Markusovszky-emlék-
érmeket Lacza Andrásnak, a Kecskeméti Megyei Kórház radiológus főorvosának nyújtották át. A díjakat és jutalmakat dr. Füzti István, a szakszervezet főtitkára, az emlékérmeket dr. Trencsényi Tibor, az Orvosi Hetilap fellelős szerkesztője adta át. Az ünnepélyes díjtadományozást dr. Boda Domokos egyetemi tanár tartott emlékülőadást.

Új műszaki központ Budapesten

Pénteken Rákospalotán
ünnepélyesen átadták három szovjet külkereskedelmi egyesülés, a Traktoroexport, a Machinexport és a Energomachexport új budapesti műszaki központját. Az átadásnál jelen volt Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese.

Az ünnepi megnyitó alkalmából Viktor Ocseretin, a Szovjetunió budapesti kereskedelmi képviselője arról szólt, hogy a magyar-szovjet árucseré-forgalom évenként hét-százalékkal bővül, s különösen a gépipari jellegű szállítások növekednek. A szovjet ipar egyebek között járműveket, me-

zőgazdasági gépeket, fém-megmunkáló, energetikai, építőipari berendezéseket, számítógépeket, műszereket és tartós fogyasztási cikkeket szállít Magyarországra. E termékek megbízható üzemeltetését, garanciális és garancián túli szervizelését látják el műszaki központok, amelyekből már az elmúlt években is többet felépítettek Budapesten. A most átadott, csaknem hétezer négyzetméter alapterületű műszaki központ több ezer magyar szakember képzésére, továbbképzésére is vállalkozik. A létesítményben bemutatóterem, oktatóbázis, korszerűen felszerelt szer-

Éleledő Lukács-kép

Lukács György születésének 100. évfordulója alkalmából kikerülhetetlen az életmű sokoldalú megközelítése, értékelése. A hagyaték politikusok, társadalomtudósok, filozófusok, esztéták, irodalmárok számára egyaránt alapvető probléma. Nem véletlen, hogy a centenáriumphoz kapcsolódva, Szegeden is tudományos emlékülésen értékelték a helyi kutatók tapasztalatait. Az egyik szervezőtől, Szabó Tibor egyetemi docenstől érdeklőtünk a konferencia előzményeiről.

A szegedi felsőoktatási intézmények — JATE, SZOTE, JGYTF — fiatal kutatóinak részvételével 1979 óta működik a Lukács Olvasási Kör, amely Lukács György különböző időszakában született írásait elemzi és vitatja meg. Így került sor az elmúlt években a filozófus fiatalkori írásainak részletes vizsgálatára, majd a Történelem és osztálytudat olvasására. Ez utóbbi a kör tagjait közös munkára sarkallta, 1983-ban A filozófia időszere kérdéseit sorozatban kiadták dolgozatainkat Tanulmányok a fiatal Lukácsról címmel. Ezután a kör az ELTE mellett létrehozott Filozófiaoktatók Továbbképző és Információs Központja egyik szegedi munkacsoportjává vált. Az utóbbi két évben összejöveteleink az Ontológia fejezeteit vitattuk meg. Ennek nyomán született a gondolat, hogy a centenáriumphoz kapcsolódva tudományos ülésszakot rendezzünk. A szervezésben a kör egyik tagja, Besenyi Sándor egyetemi docens, az irodalmi műhely részéről pedig Illia Mihály egyetemi docens járt az élen. A tegnap befejeződött konferencia két előadás kivételével a szegedi kutatók közös fellépése volt. A tanácskozás fő célkitűzése annak demonstrálása, hogy lehetséges konkrét együttműködés Szegeden a különféle tudományos műhelyek között.

Lukács Györgyöt meglehetősen sokféle képpel értékelik, munkáit többféle képpel értelmezik, megállapításait vitatják.

Lukács élete során sokszor folytatott heves polemikákat a század első évtizedének impresszionista kritikájától Nietzsche, Brechtten át Sztálinig. Sohasem volt a kultúra és a filozófia semleges alakja. Vitatkozó és vitatott filozófus volt — s hozzátehetjük, sok vonatkozásban, vitatható is. Nehe-

zen értelmezhetőek például önkritikái. Sok esetben alig lehet megmondani, mikor gondolja át valóban addigi tevékenységét, s mikor gyakorol csak formálisan önkritikát. Lukács György igen jó taktikai érzékkel rendelkezett, és sok esetben elfogadott rákényszerített elveket is. Állásfoglalásai azonban mindig tanulságosak, sokszor nem is annyira reá, mint a korra jellemzőek. Lukács tehát vitatott szerző, és ez — úgy gondolom — természetes is egy olyan gondolkodó esetében, aki élete aktív filozófiai, esztétikai, politikai munkássággal eltöltött majd két évtized során az egzisztencializmus-hoz közel álló idealista pozíciótól eljutott a kor leghaladóbb mozgalmához, a munkásmozgalmához, és annak tudományos elméletéhez, a marxizmusához.

Ma, különösen a centenáriumphoz kapcsolódva, tudományos megmérések és a szegedi konferencia tapasztalatai alapján, milyen tendenciák érvényesülnek a megközelítésben?

A Lukács-irodalomban ma két tendencia kristályosodott ki; az egyik szerint az „igazi” Lukács az 1912 előtti idealista kultúrfilozófus. Ezt az álláspontot sok nyugat-európai interpretátora képviseli, s bizonyos vonatkozásban nálunk is vannak olyan fiatal értelmiségiek, akik vonzódnak a korai Lukács-írásokhoz — a lélek és a formák. Az esztétikai kultúra, a regény elmélete, a heidelbergi esztétika — iránt. A másik álláspont képviselői elsősorban fiatalok, akik a Történelem és osztálytudat című tartják Lukács legjobb írásának, mely megjelenése, 1923 után igen heves polemikákat váltott ki

T. L.

Magyar-lengyel barátsági nap

Magyar-lengyel barátsági napot rendezett tegnap, pénteken a Hazafias Népfrent megyei bizottsága Opusztaszere. Wójciech Salapski, a Lengyel Népköztársaság nagykövetségének első titkárát, a Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ helyettes igazgatóját Papp István, a kistéleki városi jogú nagyközségi pártbizottság titkára fogadta, majd Juhász Dezső, a községi pártvezetőség titkára tájékoztatta Opusztaszere életéről.

A lengyel vendég ezután Kecskeméti Gáspár tanácselnök és a népfrent helyi vezetőinek kíséretében ellátogatott a nemzeti emlékparkba. Délután Wójciech Salapski előadást tartott Lengyelország szerepe a II. világháborúban címmel a községi tanács vb-terében, majd baráti beszélgetésen vett részt.

A fiatalok és a kábítószer

Tudományos konferencia Szegeden

Az idei esztendő az ifjúság nemzetközi évének nyilvánította az ENSZ. Ennek megfelelően az Egész-

ségügyi Világnap jelszava is a fiatalágról, a jövőért való aggodalmat fejezi ki: „Az ifjúság egészsége jövőnk záloga”. A gyermekeink sorsáért érzett felelősség bizonyos fenyegető veszélyekről, az orvoslás és a megelőzés lehetőségeiről.

Szegeden A fiatalok és a narkómia címmel rendezett tegnap tanácskozást a megyei tanács egészségügyi és művelődési osztálya, a Kőjál egészségnevelési osztálya, a Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság dél-magyarországi szekciója, a TIT megyei szervezete és a Vöröskereszt megyei vezetősége, dr. Szeléva Éva főiskolai tanár elnökletével.

Dr. Palotás Mária, a Kőjál főigazgató főorvosa megnyitotta szavai után dr. Rác József, az MTA pszichológiai

intézetének munkatársa a társadalmi beilleszkedés néhány ifjúságpolitikai kérdéséről elemzte. A narkómia elterjedésének fokáról, az ambuláns kezelés lehetőségeiről dr. Farkasinszky Teréz az ifjúsági idegrendszert érintő főrósa tartott előadást. A kórházi tapasztalatokról dr. Takács Gáspár, a budapesti Róbert Károly körúti Kórház rendelőintézet osztályvezető főorvosa számolt be. Az alkohol- és kábítószer-élvezettel kapcsolatos rendőri teendőkről, Tú-hegyi Sándor, a Csongrád megyei rendőrfőkapitányság századosa tájékoztatta a résztvevőket, a narkómia és a fiatalok törvényesítéséről a kőjál közölte kapcsolatáról dr. Tóth Péter, a megyei főügyész tanácsosa beszélt.

A tudományos ülés a dr. Szilárd János egyetemi tanár vezette kerekasztal-beszélgetéssel ért véget.

Ch. A.